

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

3 Si tulerit plus qua[m] dederit quis, fœnus habetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

inveniantur personae; ne veritas occultetur, & malus ut bonus fingatur, in providentia proprii Episcopi sit; ut aut coram se & competentibus iudicibus, aut aliter honorifice veritatem attollant.

1 ¶ Pro testimonio] Sic est emendatum ex concilio Eugenii II. & Leonis IV. & Polycarpo. Antea enim legabatur, pro conficiendis instrumentis ad testimonium non rogeatur.

2 ¶ Et si autem] In concilio ipsi, & Polycarpo legitur, si eam eventus cause aliquid viderint, &c.

QVÆSTIO III.

¶ **Q**uod autem prater summam emolumenta sollari, sit usura accipere, Augustini auctoritate probatur, qui in Psalmum 36. ad vers. [*Tota die*] scribit, dicens.

C. I. ¶ Qui plus, quam dederit, accipit, usuras accipit.

¶ **S**i b. foeneraveris homini, id est, mutuum pecuniam tuam dederis; à quo aliquid plus, quam dedisti, expectes accipere; non pecuniam solam, sed aliquid plus quam dedisti, sive illud triticum sit, sive vinum, sive oleum, sive quodlibet aliud, si plus, quam dedisti expectas accipere, foenerator es; & in hoc improbandus, non laudandus.

C. II. ¶ Quod quid supra datum exigitur, usura est.

Item Hieronymus super c. Exhortationem, lib. 8. ad c. 17.

¶ **P**utant quidam usuram tantam esse in pecunia, quod praevidens scripura divina, omnis rei aufert superabundantiam, ut plus non recipias, quam dedisti. Item ibid. ¶ Alii pro pecunia foenerata solent munuscula accipere diversigenis; & non intelligunt usuram appellari, & superabundantiam, quidquid illud est, si ab eo, quod dederint, plus acciperint.

C. III. ¶ Quodquid forte accedit, usura est.

Item Ambrosius in lib. de Tobia, c. 14.

¶ **P**erique & refugientes præcepta legis, cum dederint pecuniam negotiatoribus, non in pecunia usuras exigunt, sed de meritis eorum, tanquam usurarum emolumenta percipiunt. Idem audiant, quid lex f. dicat. [Neque usuram, inquit, eorum accipies, neque omnium rerum.] Item paulo post. ¶ Et etsi usura est, & vestis usura est, & quodcumque forte accedit, usura est; quod velis ei nomen imponas, usura est. Item paucis interjectis.

¶ Si quis instaurandum convivium putat, ad negotiatorem mittit, ut absynthiaci & cupellam sibi gratis deferat: ad cauponem dirigit, ut Picenum vinum, aut Tyriacum h. requirat ad laniam, ut hilam s. sibi procuret, ad alium, ut poma sibi adorne.

1 ¶ Absynthiaci] De hoc vino, quod rarissimam colitionem accelerat, ideò, instaurandum convivium aptum est, meminit Dioscorides, lib. 3. cap. 49. Lampridius de Helogabalo inquit, & rosato, atque absynthio k. vulgus ad bibendum invitavit. De hoc Alciatus parer. 17. cap. ult.

C. IV. ¶ Quando amplius, quam debetur, exigitur usura est.

Item ex concilio Agathensi.

¶ **U**sura est, ubi amplius requiritur, quam datur. Verbi gratia, si dederis solidos decem, & amplius quaesieris: vel dederis frumenti modium unum, & super aliquid exegeris.

¶ Ecce evidenter ostenditur, quod quidquid ultra sortem exigitur, usura est.

a al. usynthiacum. b Sent. 3. dist. 37. l. 100 p. 12. c. 17. c Et ibi gl. ordi. d Sent. ibid. l. 100 p. 13. c. 18. Pann. l. 2. c. 100. e l. 100 p. 13. c. 18. f Deu. 23. g al. absynthiaci. h al. thermano. i al. thermano. k fortasse absynthiaci, aut absynthiaci. l Caput. l. 1. c. 23. Burd. l. 2. c. 26. l. 100 p. 6. c. 200. Pann. l. 2. c. 101.

QVÆSTIO IV.

¶ **Q**uod vero nec clericus, nec laicus licet usuras exegerit, propter auctoritatem Gelasii, & aliorum.

C. I. ¶ A quolibet negotiationis clericus abstineat.

¶ **S**i enim Gelasius Papa, scribens Episcopo pro Luciano & Siciliano, c. 17.

¶ **C**lerici a aurab indignis quibuslibet noverint detrahendum; & ab omni cuiuslibet negotiationis negotio vel cupiditate cessandum; aut in quocumque genere sint possiti; si cessare noluerint, mox a clericibus officii abstinere cogantur.

¶ **S**i cessare noluerint] Hac non sicut in epistola, sed referuntur super. dist. 88. consequens, sed non sicut expressè glossam.

C. II. ¶ Excommunicentur ministri, qui foenerantur.

Item ex concilio Agathensi l. quod confirmavit Papa Dyotrogus, cap. 12.

¶ **M**inistri b, qui foenerantur, placuit iuxta formam vinitus datam eos à communione abstinere.

C. III. ¶ Qui volent esse in clero, à studiis negotiationis abstineant.

Item ex concilio Tarraconensi, c. 2.

¶ **C**anonum & statuta firmata est, ut quicumque clero esse voluerit, emendi vilius; vel vendendi rursus studio non utatur. Quod certe si voluerint, cohibeatur à clero.

C. IV. ¶ Alienetur à clero usuras, aut superabundantiam exegerit.

Item in concilio Marini Papa, c. 6.

¶ **S**i quis oblitus timorem Domini, & sanctam scripturam, quae dicit: d. [Pecuniam suam non dabo in usuram] post hanc cognitionem magni i. concilii veneraverit, & centesimas exegerit; aut ex quolibet negotio turpe lucrum quaesierit, aut per diversas species, vel frugis, vel cuiuslibet rei emendo, vel vendendo, qua incrementa susceperit, de gradu suo deprecetur, habeantur à clero.

¶ **M**agni concilii] Sic loquitur Martinus Beatus, quoniam hanc sententiam accipit ex capite 17. concilii Marini, c. 1. c. 6. quoniam & in duobus versibus Gratianorum, post hoc continuo illud subiungitur.

C. V. ¶ Pro pecunia, quam clericus mutuo dedit, iusto pretio speciei accipere potest.

Item ex concilio Tarraconensi, c. 2.

¶ **S**i e qui clericus solidum in necessitate perierit, hoc de vino, vel frumento accipiat; quod necesse est causa tempore statuto decreto fuerit receptus. Ceterum si speciem non habuerit necessitatem, quod dedit, sine illo augmento recipiat.

C. VI. ¶ Clericus non accipiat plus quam communidatur.

Item ex concilio Carthaginiensi, f. III. cap. 10.

¶ **N**ullus & clericorum amplius recipiat, quam communidaverit: si pecuniam, pecuniam accipiat speciem eandem, quantum dederit, accipiat: si quid aliud tantum, quantum dederit, accipiat.

C. VII. ¶ Etiam laicus usura damnatur est.

Item Leo Papa, epist. 63.

a Distinct. 8. consequens. b. prout. l. 100 p. 12. c. 17. c. 18. d. Distinct. 8. consequens. e. Burd. l. 2. c. 100. f. l. 100 p. 13. c. 18. g. l. 100 p. 13. c. 18. h. In vulgatis erat, Agathensi: g. Agathensi, lib. 2. c. 124. l. 100 p. 6. c. 198. e. p. 13. c. 9. Pann. l. 2. c. 101. h. l. 100 p. 6. c. 197. e. in concil. Agathensi, c. 62. Poly. l. 4. tit. 9.